קיצור דיני וטל ומטר תשפ"ד

בחוץ לארץ, מתחילים באור ליום רביעי, כ"ג כסלו [ששים יום אחר תקופת תשרי, ויום השאלה ויום התקופה בכלל הששים[א]], בתפלת ערבית, לומר "ותן טל ומטר לברכה" (במקום ותן ברכה הנאמר בקיץ) בברכת 'ברך עלינו' (ברכת השנים). ואומרים אותו עד (וכולל) תפלת מנחה בערב פסח הבעל"ט.

אין להפסיק להכריז "טל ומטר" לפני שמונה־עשרה.

דיני טועה, ראה בטבלא שבסוף הלוח.

שאלת גשמים ע"פ דא"ח – ראה הנסמן בהערה[ב].

א) חשבון ששים יום מעת התקופה אין מונין אותם מעת לעת. ומכל מקום, לענין בדיעבד, במי שטעה ולא אמר טל ומטר לפני שעברו ששים יום מעת לעת מזמן התקופה, ובפרט – בתפלת ערבית דליל ששים נחלקו הפוסקים מה דינו. ולכן, בנזכר לאחר סיים תפלתו, ומתפלל עוד הפעם, נכון שיתנה שבאם אינו מחוייב בדבר, ה"ז בתורת נדבה.

ב) ראה שיחת ז' כסלו תש"נ. השייכות לחנוכה – ראה ר"ד משיחת אור לז' דחנוכה תשד"מ.

טעות	נזכר/ה	הדין
ותן טל ומטר		
בימות הגשמים - מתפילת ערבית אור לכ"ג כסלו עד מנחה ערב פסח		
לא אמר "ותן טל ומטר"[1]	קודם שאמר "השם" בחתימת ברכת "מברך השנים"	חוזר ל"ותן טל ומטר לברכה"[ב]
	קודם שהתחיל "תקע בשופר"	אומר "ותן טל ומטר [לברכה[ג]]" לפני "תקע בשופר וכו'".[2]
	קודם שאמר "השם" בחתימת ברכת "שמע קולנו"	אומר "ותן טל ומטר [לברכה[ג]]" לפני "כי אתה שומע וכו'"[3]
	קודם שהתחיל "רצה"	אומר "ותן טל ומטר [לברכה[ג]]" לפני "רצה"[4]
	קודם **שסיים**[5] "יהיו לרצון" השני[6]	חוזר[7] ל"ברך עלינו"[8]
	לאחר "יהיו לרצון" השני[9]	חוזר[10] לראש התפילה[11]

הערות

1. אפילו אמר "ותן טל" ולא אמר "ומטר".

המסופק אם אמר "ותן טל ומטר" בתפילתו - עד שלושים יום בחזקת שלא הזכירו וצריך לחזור. לאחר ל' יום (השנה: מתפלת ערבית, אור לכ"ג טבת) אינו צריך לחזור, שכן חזקתו שכבר התרגל לאומרו כהלכה[א].

2. ואם חזר לתחילת הברכה, יצא[ב].

3. ואם טעה וחזר לברך עלינו, מפסיק וחוזר למקום שעומד שם ושואל בשומע תפלה[ד].

4. ואם חזר לתחילת ברכת "שמע קולנו" או "ברך עלינו", יצא[ה].

5. ואפילו כבר אמר שם השם ("ה' צורי") פוסק באמצע הפסוק וחוזר לברך עלינו[ו].

6. ואם התחיל אלקי נצור ושמע קדושה עונה. ועכ"ז אח"כ חוזר לברכת השנים[ז].

7. אם נזכר לאחרי שאמר השם לפני חתימת "המחזיר שכינתו", "הטוב שמך" או "המברך את עמו ישראל בשלום", אומר "למדני חוקיך", וחוזר ל"ברך עלינו".

8. אם חזר ל"שומע תפלה" ושאל שם יצא בדיעבד. ואם חזר ל"ברך עלינו" ושכח עוד פעם, שואל ב"שומע תפלה"[ח].

9. והסיח דעתו מלומר תחנונים.

10. וצריך להמתין כדי הילוך ד' אמות לאחר שאמר "יהי רצון . . שיבנה וכו'"[ט].

11. במוצאי שבת, חוזר ואומר "אתה חוננתנו" בתפלתו שנית. בראש חודש, חוזר ואומר "יעלה ויבוא" בתפלתו שנית. בחנוכה ופורים אינו צריך לומר "ועל הניסים" בתפלתו שנית.

אם נזכר כשהגיע זמן תפילה שלאחריה מתפלל פעמיים שמונה עשרה, ראשונה לחובה ושנייה לתשלומין. אבל אם שכח לומר טל ומטר במנחת ערב שבת (וכן במנחת ערב פסח), אינו מתפלל בערבית ליל שבת (וכן בליל פסח) שתים.

ולפני שמתפלל שנית מותר להפסיק[ט].